

УКАЗАНИЯ

за изготвяне на анализ за ефективност на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците

УВОД

1. Цел на указанията

Заложените в националното законодателство цели, които във всеки един от регионите за управление на отпадъците трябва да бъдат изпълнени като минимум, са:

1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

В *Националния план за управление на отпадъците* (ПНУО) за периода 2014-2020 г. са разгледани 3 сценария за постигане на националните цели за управление на битовите отпадъци. Изрично е посочено в плана, че изборът на решение за прилагане на децентрализирано или централизирано компостиране/анаеробно разграждане на ниво регион за управление на отпадъците, следва да бъде направен въз основа на анализ на възможните алтернативи и сравнението им по различни **екологични, икономически и технически критерии в рамките на съответните прединвестиционни проучвания**.

Заложените национални цели по отношение на управлението на битовите отпадъци се изпълнява съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението на общото събрание на регионалното сдружение.

Кметът на всяка община има задължение да разработи и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община с период на действие, съответстващ на периода на действие на ПНУО, който е от 2014 г. до 2020 г., включително. В общинските програми за управление на отпадъците трябва да се включат необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията на законодателството за управление на отпадъците. Кметовете на две или повече общини, включени в регион за управление на отпадъците, могат да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата.

Със Заповед № РД-211/ 31.03.2015 г. на министъра на околната среда са утвърдени „Методически указания за разработване на общински и методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г.". И в двата методически документа е посочено, че за да се идентифицират конкретните мерки, трябва да се разработят и оценят най-малко две алтернативи за постигане на целите.

Възможни алтернативи биха могли да бъдат:

- 1) децентрализиран подход в управлението на отпадъците и
- 2) централизиран подход в управлението на отпадъците.

За всяка алтернатива следва да се направят **изчисления на инвестиционните и оперативните разходи**, както и на **икономическите и екологичните ползи**. Във основа на резултатите се прави анализ и се избира алтернативата, която ще се приложи, след което се пристъпва към разработване на подпрограмите с мерки.

Към настоящия момент няма подготвени отделни методически документи, които да подпомогнат общините при изготвянето на обосновките и анализите за вземане на решение за управление на отпадъците на ниво регион и община.

Изискванията на приложимото законодателство в областта на управление на отпадъците са съобразени от Управляващият орган на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. (ОПОС 2014-2020 г.) при подготовката на документацията по всички процедури за подбор на проекти или за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 2 „Отпадъци“ (ПО2). Допустими кандидати и партньори при голяма част от процедурите са само общини, тъй като, съгласно чл. 19 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), кметът на общината има задължение да организира управлението на битовите отпадъци, образувани на територията на общината.

Кандидатите и партньорите по процедурите по ПО2 трябва да отговарят на всички поставени изисквания за кандидатстване, съдържащи се в насоките за кандидатстване за всяка процедура. Едно от задължителните условия за допустимост на кандидатите и партньорите е да е налично решение на общото събрание на регионалното сдружение, с което са разпределени задълженията на съответната община/общини за изпълнение целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО, съответстващи на проектното предложение по съответната процедура, като се изисква представяне и на специфични анализи за обосноваване на взетото решение. Изискванията за анализите са прецизирани в зависимост от обхвата на всяка отделна процедура, но като цяло са:

- изготвяне на **анализ за доказване на необходимостта от допълнителна инфраструктура в региона** за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци;

- изготвяне на **анализ на това кой подход е по-ефективен – обща за целия регион или за част от региона инфраструктура или поотделно за всяка община от РСУО**.

Изрично е посочено в указанията към кандидатите по отделните процедури, че за доказване на изпълнението на съответното условие трябва да се представят **решението и пълните текстове на анализите, обосновките и доказателствата, въз основа на които е взето решението**.

Целта на настоящите указания е да подпомогне общините при изготвяне на анализ относно ефективността и избора на подход само по отношение на **бъдещото изграждане на инфраструктура за управление на битовите отпадъци**. Този анализ следва да бъде

представен при кандидатстване за финансиране на проекти по ОПОС 2014-2020 г. по обявени и предстоящи за обявяване процедури по ПО2 на оперативната програма.

Указанията са съобразени с действащата нормативна и административна уредба, като я надграждат. Предвид това указанията може да бъдат ползвани от общините и при изготвянето на изискванията се от нормативната уредба анализи за оценяване на изискванията се алтернативи за управление на отпадъците, които включват и необходимост от изграждане на допълнителна инфраструктура за управление на отпадъците на ниво община/група общини/ регион за управление на отпадъците.

2. Подходи за изграждане на допълнителна инфраструктура

Общините от едно регионално сдружение за управление на отпадъците следва да анализират дали **изграждането на допълнителна инфраструктура** за управление на отпадъците е по-ефективно да е на ниво регион или да на ниво община/група общини.

Изграждането на допълнителна инфраструктура трябва да бъде обосновано като част от всички мерки и дейности, които община/група общини или регион за управление на отпадъците е подходящо да предприемат за осигуряване на постигане на **крайните цели за 2020 г. по чл. 31, ал. 1** от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

При анализа следва да бъдат оценени два подхода – централизиран и децентрализиран, по отношение на бъдещото изграждане на допълнителна инфраструктура за управление на битовите отпадъци като част от регионална система за управление на отпадъците (по смисъла на чл. 23, ал. 1 и ал. 2 от ЗУО).

За целите на настоящите указания и за извършването на анализа следва да се има предвид, че:

1. **„Централизиран подход“** е подход, при който се предвижда изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците, която да бъде ползвана от всички общини от съответното регионално сдружение за управление на отпадъците.
2. **„Децентрализиран подход“** е подход, при който се предвижда изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците, която да обслужва само една община или група от няколко общини в рамката на един регион за управление на отпадъци.
3. **„Допълнителна инфраструктура“** са предвидени за изграждане инсталации и съоръжения (по смисъла на *Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*) за **рециклиране, оползотворяване или за предварително третиране на битови отпадъци.**

Предвид целите на указанията и на анализа, инсталациите и съоръженията, които са предвидени като част от допълнителната инфраструктура за управление на отпадъците, следва да са такива, които са допустими за финансиране като мерки по съответните процедури по ПО2 на ОПОС 2014-2020 г. и са единствено и само:

- **инсталации за предварително третиране на битови отпадъци;**
- **компостиращи инсталации за разделно събрани биоразградими и /или зелени отпадъци.**

Ако по обявена процедура по ПО2 на ОПОС 2014-2020 г. е предвидено финансиране на изграждане на повече от един вид инсталации от изброените по-горе, то за целите на кандидатстването следва да се изготвят **отделни анализи за по-ефективен подход, поотделно за всеки вид инсталация**. За да се прецени кой подход е по-ефективен – централизиран или децентрализиран, за целите на анализа се сравняват само инсталации за предварително третиране или само компостиращи инсталации, които са допустими за финансиране по съответната процедура. **Не се прави съпоставка между различни видове инсталации и/или различни технологии за третиране на отпадъци.**

Ако РСУО се състои само от една община, също е необходимо да бъдат изготвени изискващите се анализи и съпоставка на подходите. В този случай децентрализираният подход може да включва няколко инсталации за компостиране, разположени в общината, но в землищата на различни населени места.

Възможни са случаи, при които, въз основа на морфологичните анализи и прогнози за всички общини от съответното РСУО, се доказва капацитет на инсталация за компостиране общо за региона, който съвпада с минималния капацитет за такава инсталация съгласно насоки за кандидатстване по процедура по ПО2. За тези случаи също се съпоставят два подхода – централизиран и децентрализиран, като при децентрализирания подход се включват две или повече инсталации за компостиране със съответните доказани капацитети, независимо дали са под определения в насоките минимален капацитет. Остойносттаването на разходите за строителство за такива инсталации следва да бъде извършено въз основа на информация за подобни изградени или изграждащи се инсталации с подобен капацитет или по окрупнени стойности, по аналогия с представените в таблица № 1а, лист "Окрупнени стойности" на Приложение № 2.

При съпоставката на алтернативите следва задължително да бъдат анализирани и необходимостта от проектиране и изграждане на съпътстваща инфраструктура към инсталациите, допустими за финансиране по ПО2 на ОПОС 2014-2020 г.

Също така следва да бъде анализирана практиката по разделното събиране на зелени и/или биоразградими отпадъци, както и необходимостта от осигуряване на допълнително или изцяло ново оборудване и съоръжения и техника за тяхното разделно събиране. За целите на кандидатстването по ПО2 на ОПОС 2014-2020 г., при остойносттаването на инсталациите следва да се предвидят и разходите за съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и/или биоразградими отпадъци.

При изготвянето на анализа, предмет на настоящите указания, се прилага следния подход:

- **Стъпка 1:** Идентифициране на **необходимост от изграждане на допълнителна инфраструктура** за управление на отпадъците в съответствие с алтернативите за постигане на целите, съдържащи се в Общинските/Регионални програми за управление на отпадъците. Необходимостта от допълнителна инфраструктура се доказва, като за целта се изготвя отделен анализ на ниво регион за управление на отпадъците съгласно Приложение № 1 към указанията.

- **Стъпка 2:** Изготвяне на **предварителни прединвестиционни проучвания** за необходимата **допълнителна инфраструктура**, вкл. капацитет на инсталациите, необходимите съдове и техника за разделно събиране на зелени и/или биоразградими отпадъци, местоположение на инсталациите и др. Изчисляването на необходимия капацитет и проучването на местоположението се прави поотделно при анализиране приложимостта на централизиран подход и при анализиране приложимостта на децентрализиран подход.

При централизиран подход, следва да се разгледа възможността допълнителната инфраструктура да бъде изградена на площадката на регионално депо или да бъде разположена на терени в непосредствена близост до него. При децентрализирания подход следва да се проучат и предложат различни площадки, като за целите на анализа като минимум следва да са налични данни за:

- землищата на съответните населени места;
- разстояние между площадката и населените места, които ще бъдат обслужвани от инсталацията/инсталациите;
- налична съпътстваща и довеждаща инфраструктура (път, електропровод, канализация, водопровод и др.);
- вид и предназначение на територия (урбанизирана, горски фонд, селскостопански фонд, нарушен терен, други);
- обща площ на имотите;
- собственост и необходимост от закупуване на земя или учредяване на ограничени вещни права.

- **Стъпка 3: Извършване на анализ и избор на децентрализиран или централизиран подход въз основа на четири групи критерии – екологични, икономически, финансови и технически.**

С оглед постигане на надеждна оценка за всеки от критериите, които се оценяват качествено са дадени конкретни насоки за скала за точкуване, като се попълват съответните таблици по Приложение № 2, което е неразделна част от анализа.

Въз основа на сравняването на двата подхода по критериите се прави заключение за по-ефективния подход за изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците.

Анализът трябва задължително да съдържа и текстова част със следните задължителни раздели:

1. Описание на подходите.
2. Данни и информация, въз основа на които са подготвени;
3. Резултати от анализ за необходимост от изграждане на допълнителна инфраструктура;
4. Обосновка за предложените местоположения;
5. Обосновка за извършените предварителни предпроектни проучвания;
6. Обосновка за оценяването по всеки отделен критерий за всеки от подходите;
7. Оценка на риска съгласно матрица, съдържаща се в таблица № 5 на Приложение № 2;
8. Заключение.
9. Приложение – таблици с оценяване на подходите по критерии.

Текстовата част трябва да е в обем не повече от 20 страници текст, шрифт Times New Roman, размер на буквите – 12, разстояние между редовете – 1,5.

Приложенията следва да са в таблична форма в EXCEL, съответстващи на таблиците по Приложение № 2 на настоящите указания.

КРИТЕРИИ И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА АНАЛИЗ И ИЗБОР НА ДЕЦЕНТРАЛИЗИРАН ИЛИ ЦЕНТРАЛИЗИРАН ПОДХОД

Всички групи критерии и подкритерии се предвижда да бъдат оценявани качествено.

За някои от критериите за извършването на качествената оценка преди това трябва да има количествено остойностяване. За тези критерии са предложени примерни окрупнени показатели/стойности, съдържащи се в Приложение № 2 към указанията.

Всеки един от критериите се остойностява и се поставят определен брой точки, като спрямо конкретния подход (централизиран или децентрализиран) се преценява случай по случай коя от изброените възможности е приложима.

А. Екологични критерии

1. Местоположение на потенциални площадки за допълнителна инфраструктура:

1.1. Спрямо граници на защитени територии

Критерият е качествен.

Точки се присъждат само за площадки, които са разположени извън граници на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии.

Информация за защитените територии може да бъде взета от :

- Регистър на защитените територии (<http://eea.government.bg/zpo/bg>);
- Налични данни в общините.

Препоръчва се да се извърши проверка за местоположението на площадките спрямо граници на защитените територии от съответната Регионална инспекция по околна среда и води (РИОСВ), като се предоставят номерата на имотите.

1.2. Спрямо граници на защитени зони от мрежата Натура 2000

Критерият е качествен.

Точки се присъждат само за площадки, които са разположени извън граници на защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

Информация за защитените зони може да бъде взета от:

- Информационната система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000 (<http://natura2000.moew.government.bg>);
- Налични данни в общините.

Препоръчва се да се извърши проверка за местоположението на площадките спрямо граници на защитените зони от съответната РИОСВ, като се предоставят номерата на имотите.

1.3. Спрямо райони със значителен потенциален риск от наводнения

Критерият е качествен.

Точки се присъждат само за площадки, които са разположени извън район със значителен потенциален риск от наводнения.

Информация за районите със значителен потенциален риск от наводнения може да бъде осигурена от:

- Интернет страниците на съответните Басейнови дирекции по управление на водите (БДУВ);
- Налични данни в общините.

Препоръчва се да се извърши проверка за местоположението на площадките спрямо район със значителен потенциален риск от наводнения от съответната БДУВ.

1.4. Спрямо водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и на водовземни съоръжения за минерални води

Критерият е качествен.

Точки се присъждат само за площадки, които които не са в нарушение на разпоредбите на *Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди*.

Информация за местоположение на водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и на водоземни съоръжения за минерални води може да бъде осигурена от:

- искане на справка от съответната БДУВ;
- искане на справка от съответното ВиК дружество;
- налични данни в общините.

1.5. Спрямо регистрирани свлачища

Критерият е качествен.

Точки се присъждат само за площадки, които не попадат в район с регистрирани свлачища.

Информация за районите с регистрирани свлачища може да бъде осигурена от:

- Регистър на свлачищата (<http://geozashhita.bg>);
- Налични данни в общините.

1.6. Спрямо обекти, подлежащи на здравна защита

Критерият е качествен.

Точки се присъждат само за площадки, които не са разположени в подветрената страна и/или е на разстояние по-малко от 100 м спрямо обекти на здравна защита.

„Обект, подлежащ на здравна защита“ са тези, определени в т. 3 на § 1. от Допълнителните разпоредби на *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда*, а именно „жилищни сгради, лечебните заведения, училищата, детските градини и ясли, висшите учебни заведения, спортните обекти, обектите за временно настаняване (хотели, мотели, общежития, почивни домове, ваканционни селища, къмпинги, хижи и др.), места за отдих и развлечения (плувни басейни, плажове и места за къпане, паркове и градини за отдих, вилни зони, атракционни паркове, аквапаркове и др.), както и обектите за производство на храни по § 1, т. 37 от допълнителните разпоредби на *Закона за храните, стоковите борси и тържищата за храни*“.

Информацията за обектите, подлежащи на здравна защита следва да бъде съгласно влезли в сила устройствени планове, налични данни в общините за изградени и в процес на изграждане законосъобразно обекти.

При наличие на няколко площадки (при децентрализиран подход) и в случай, че за една от тези площадки не са удовлетворени изискванията за получаване на максимален брой точки, то съответният критерий се оценява с 0 точки. Не се извършва оценка на критериите за всяка една площадка по отделно.

Б. Икономически критерии

1.Промяна в климата

1.1. Емисии на CO₂ (остойносттаване на емисиите съгласно изминатите километри за година)

Оценката на този критерий се извършва на два етапа:

1) Извършва се количествено остойносттаване, въз основа на изминатите километри за една календарна година от техниката за събиране и транспортиране съответно на разделно събраните зелени и/или биоразградимите отпадъци и, смесено събраните битови отпадъци

(сив контейнер) от източниците до съответната площадката. Километрите следва да са сума от дължината на маршрутите в рамките на всички обслужвани населени места и дължината на маршрутите от населените места до площадката със съответната инсталация. Ако площадката за предварително третиране е отдалечена от площадката, на която се намира регионалното депо, се вземат предвид в уравнението и изминалите километри за транспортиране на остатъчната фракция отпадъци след предварителното третиране, която е предназначена за обезвреждане (депониране).

Изминалите километри за година се умножават по стойността в лева на километър на емисиите CO₂ за годината, в която ще бъде подадено проектното предложение, съгласно данните от таблица №3 в лист "Цени CO₂".

2) След количественото остойностяване, се преминава към качествено определяне на критерия, като повече точки се присъждат при по-ниската стойност. Ако при количественото остойностяване се получат напълно еднакви или близки като стойност резултати за двата подхода, то при качествено остойностяване по този критерий се поставят еднакъв брой точки.

2.Шумови емисии

Оценката на този критерий се извършва на два етапа:

1) Критериите се остойностяват количествено, въз основа на изминалите километри за една календарна година от превозните средства, които транспортират разделно събраните зелени и/или битови отпадъци от източниците до площадката с инсталацията за компостиране, съответно които събират смесено събраните битови отпадъци в границите на всички населени места, които се обслужват от инсталацията за предварително третиране.

За целта изминалите километри през определено населено място (градски условия, извънградски условия, селски райони) се умножава по съответната стойност в лева (bgnct/v/km), посочени в таблица № 4 в лист "Шумови емисии", съобразно вида на превозното средство и часовия диапазон в денонощието (през деня или през нощта), през който се извършва превоза на отпадъците. При количественото остойностяване на критерия се взема стойността в лева за годината, в която ще бъде подадено проектното предложение, като за всеки разглеждан подход (централизиран или децентрализиран) следва да се получи една стойност.

2) След количественото остойностяване се преминава към качествено определяне на критерия, като повече точки се присъждат на по-ниската стойност. Ако при количественото остойностяване се получат напълно еднакви или близки като стойност резултати за двата подхода, то при качествено остойностяване по този критерий се поставят еднакъв брой точки.

В. Финансови критерии

1. Инвестиционни разходи:

1.1 Разходи за закупуване на земя

Критерият е качествен.

Повече точки се присъждат, ако не е необходимо закупуване на земя.

Допуска се наличие на ограничени вещни права вместо закупуване, само ако собствеността на имотите е държавна.

1.2. Разходи за строителство на основна инфраструктура (инсталации)

Оценката на критерия се извършва на два етапа – количествено и качествено.

1) Извършва се количествено остойностяване на база данните посочени в таблица № 1а или таблица № 2а, лист "Окрупнени стойности". За целта следва да бъде определен индикативния капацитет на инсталацията за компостиране и на инсталацията за предварително третиране

(при повече от една инсталация от един вид - като сума от капацитетите на инсталациите) и от съответната таблица да се посочи индикативната стойност на разходите за изграждането ѝ. При остойностяването на критерия за инвестиционните разходи за инсталациите за компостиране следва да се има предвид, че в стойностите в таблица № 1а са включени разходи за:

- подготовката на проекта;
- строително монтажни работи (СМР) и доставка на необходимото оборудване и техника;
- доставка на изцяло нови съдове и техника за разделно събиране на зелените и/или биоразградими битови отпадъци, в т.ч. съдове за многократна употреба, спрямо капацитета на инсталацията.

При остойностяването на критерия за инвестиционните разходи за инсталациите за предварително третиране следва да се има предвид, че в стойностите в таблица № 2а са включени разходи за:

- доставка и монтаж на всички съоръжения за постигане на целите по предварителното третиране на смесено събрани битови отпадъци;
- подготовката на проекта;
- СМР.

2) След количественото остойностяване се преминава към качествено определяне на критерия, като повече точки се присъждат на по-ниската стойност. Ако при количественото остойностяване се получат напълно еднакви или близки като стойност резултати за двата подхода, то при качествено остойностяване по този критерий се поставят еднакъв брой точки.

1.3. Разходи за строителство за довеждаща инфраструктура

Критерият е качествен.

Повече точки се присъждат, ако не е необходимо изграждане на довеждаща инфраструктура (водопровод, канализация, електропровод, път за достъп) към площадките, на които се предвижда да се изградят инсталациите.

1.4. Разходи за закупуване и доставка на съдове за разделно събиране, техника, други

Критерият е качествен и се прилага само при съпоставяне на подходи с инсталации за компостиране.

Най-много точки се присъждат, ако не е необходимо закупуване на изцяло нови съдове и техника за разделно събиране на зелени и/или биоразградими битови отпадъци.

2. Оперативни разходи

2.1. Годишни разходи за експлоатация

Оценката на критерия се извършва на два етапа – количествено и качествено.

1) Извършва се количествено остойностяване, за което следва да се предостави обосновка за стойността на експлоатационните разходи за всяка от предвидените инсталации. В тези разходи не следва да се включват транспортните разходи до и от площадките със съответните инсталации.

При остойностяването на експлоатационните разходи следва да се съобрази вида инсталация (за компостиране или за предварително третиране) и нейния капацитет, като остойностяването е за всички инсталации от съответния вид, които се предвиждат при централизиран или децентрализиран подход. Остойностяването следва да е за период от една календарна година, като е препоръчително да се ползват данни от други подобни инсталации, за които има налична такава информация. В случай, че липсва информация, е

препоръчително да бъдат ползвани публично достъпни окрупнени стойности за експлоатационни разходи, например от *Националния стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци* (т. 11.2. *Разходи за третиране на биоразградимите битови отпадъци*) по отношение на инсталацията за компостиране. Могат да се ползват други източници по отношение на въведени в експлоатация подобни по капацитет и прилагана технология на третиране инсталации за предварително третиране и за компостиране, включително и за изградените със средства по ОПОС 2007-2013 г. Може да се ползват данни за инсталации, които са на или извън територията на Р България, но в рамките на Европейския съюз. В този случай в обосновката задължително се посочва източникът на ползваните окрупнени стойности за експлоатационни разходи..

2) След количественото остойностяване се преминава към качествено определяне на критерия, като повече точки се присъждат на по-ниската стойност. Ако при количественото остойностяване се получат напълно еднакви или близки като стойност резултати за двата подхода, то при качествено остойностяване по този критерий се поставят еднакъв брой точки.

2.2. Годишни разходи за транспорт

Оценката на критерия се извършва на два етапа – количествено и качествено.

1) Извършва се количествено остойностяване, като се предоставя обосновка за стойността на транспортните разходи до и от съответните площадки с инсталациите.

Разходите за транспорт следва да включват калкулация на разходи за гориво, разходи за човекочасове труд, разходи за поддръжка на техниката за събиране и транспортиране на съответните потоци отпадъци и др., реализирани за една календарна година.

2) След количественото остойностяване, се преминава към качествено определяне на критерия, като повече точки се присъждат при по-ниската стойност. Ако при количественото остойностяване се получат напълно еднакви или близки като стойност резултати за двата подхода, то при качествено остойностяване по този критерий се поставят еднакъв брой точки.

3. Очаквани приходи:

Критерият е качествен.

Точките се присъждат съгласно указанията в таблиците, в зависимост от предвижданията за съответния продукт от инсталацията за компостиране (компост) или отделените от инсталацията за предварително третиране рециклируеми фракции отпадъци.

За присъждането на съответните точки следва да се представи кратка обосновка с мотивите за направената оценка.

Г. Технически критерии

1. Съответствие с НПУО и други приложими стратегически документи

Критерият е качествен.

Повече точки се присъждат, ако за съответния регион за управление на отпадъците в НПУО е констатирана необходимост от изграждане на допълнителна инфраструктура за третиране на битовите отпадъци, т.е. ако съответният регион е включен в Приложение № 3 (за необходимост от инсталации за предварително третиране) и Приложение № 4 (за необходимост от инсталации за компостиране) от плана.

2. Осигуряване на постигане на целите по чл. 31 от ЗУО

Критерият е качествен.

Най-много точки се присъждат, когато капацитетите на съответните инсталации и избраната технология осигуряват постигане на целите по чл. 31 от ЗУО и след 2020 г.

3.Обвързаност със съществуващата регионална система:

3.1.Регионално депо

Критерият е качествен.

Най-много точки се присъждат при наличие на изградено и въведено в експлоатация регионално депо за съответния регион за управление на отпадъците, което отговаря на нормативните изисквания.

3.2.Инсталации за компостиране, съответно за предварително третиране

Критерият е качествен.

Повече точки се присъждат, ако на територията на региона няма изградена или не се използва инсталация за компостиране или за предварително третиране на отпадъци, с която да се извършва третиране на цялото количество от съответния поток битови отпадъци от региона.

4.Проектна готовност

Критерият е качествен.

Най-много точки се присъждат, когато са налични всички изискуеми документи и е започнало строителство, т.е. като минимум е на лице откриване на строителна площадка и определяне на строителна линия и ниво на строежа.

След оценяването по четирите групи критерии се сумират общия брой точки за всеки от двата подхода. При разлика в общия брой повече от 5 точки, се избира за по-ефективен този подход, който е получил повече точки.

Оценка на риска

Само при случаите, при които общия брой точки при оценката на двата подхода е еднакъв или разликата е до 5 точки, допълнително се оценява риска, за да може да се избере по-ефективния от двата подхода.

Целта на оценката на риска е да се определи нивото на риск за всеки един от подходите (алтернативите) – централизиран или децентрализиран подход. Дефинират се видове рискове, степента им на влияние и вероятността от настъпване.

Оценката на риска се извършва съгласно таблица № 5 от лист „Риск матрица“ на Приложение № 2. Риск-матрицата не предвижда мерки за смекчаване на риска, тази част от анализа на риска се извършва на по-късен етап, при изготвяне на анализа на разходи и ползите на проекта.

С цел улеснение при извършване на анализа, най-честите видове риск при този тип проекти са предварително дефинирани в колона 1 на таблица № 5. Възможно е да бъдат включени и допълнителни рискове, които не са предвидени в риск-матрицата към момента.

Вероятността от настъпване на риска се попълва в колона 2 на същата таблица от риск-матрицата и се определя по следната скала:

- A. Много малко вероятно - 0-10%
- B. Малко вероятно - 10-33%
- C. Средно вероятно - 33-66%
- D. Вероятно – 66-90%
- E. Много вероятно 90-100%

Степента на влияние на риска се попълва в колона 3 на таблица № 5 от риск-матрицата и се определя по следната скала:

- I – практически без влияние
- II – незначителна степен на влияние
- III – средна степен на влияние
- IV – критична степен на влияние
- V – неприемлива/катастрофална степен на влияние

Нивото на риска се посочва в колона 4 на таблица № 5 от риск-матрицата и се определя по следната скала, като се засече точката на пресичане на определената вероятност и степента на влияние, която този риск ще окаже върху изпълнението на проекта:

Степен на влияние \ Вероятност	I	II	III	IV	V
A	Нисък	Нисък	Нисък	Нисък	Среден
B	Нисък	Нисък	Среден	Среден	Висок
C	Нисък	Среден	Среден	Висок	Висок
D	Нисък	Среден	Висок	Неприемлив	Неприемлив
E	Среден	Висок	Неприемлив	Неприемлив	Неприемлив

Всяко ниво на риск носи съответния брой точки, посочени в таблицата по-долу, които се нанасят в колона 5 от риск-матрицата (таблица № 5). Точките се сумират за всички видове рискове в ред „Общо точки“.

Ниво на риск	Цвят	Точки
Нисък		5
Среден		3
Висок		1
Неприемлив		0

Ако за даден вид подход се определи вид риск от колона 1, който е с оценка „неприемлив“, то този подход автоматично отпада като вариант, независимо от стойностите на останалите критерии.

Оценката на риска се изпълнява по отделно и за двата похода (централизиран и децентрализиран) и за двата вида инсталации (за компостиране и за предварително третиране).

Полученият точки, след приключването на оценката на риска за даден подход, показва нивата на риск. По-големият общ брой точки показва по-ниско ниво на риск, а по-малкият общ брой точки – по-високо ниво на риск., В таблици № 1 или № 2 от Приложение № 2 (в зависимост от вида инсталация) в поле „Риск коефициент“ се присъждат **10 точки за по-ниски нива на риск и 5 точки за по-високи нива на риск.**

Получените точки след оценката на риска за двата подхода се добавят към общия им брой точки от оценката по четирите групи критерии. За по-ефективен се избира този подход, който събере по-голям брой точки.

Неразделна част от настоящите указания са:

1. **Приложение № 1** – *Указания за изготвяне на анализ на необходимост от изграждане на допълнителна инфраструктура;*
2. **Приложение № 2** с таблици:
 - 2.1. Таблица № 1 – за оценка на подходи с компостиращи инсталации;
 - 2.2. Таблица № 2 – за оценка на подходи с инсталации за предварително третиране;
 - 2.3. Таблица № 1а – с округнени стойности за изграждане на компостиращи инсталации;
 - 2.4. Таблица № 2а – с округнени стойности за изграждане на инсталации за предварително третиране;
 - 2.5. Таблица № 3 – със стойности в лева на километър на емисиите CO₂ по години;
 - 2.6. Таблица № 4 - с разходи, свързани с шумови емисии от пътният транспорт – България;
 - 2.7. Таблица № 5 – към риск-матрица.